

Concept Begroting

GR De Waddeneilanden 2027

DE WADDENEILANDEN

Inkomsten/uitgaven in één oogopslag

Inkomsten

Texel:	€ 312.448
Vlieland:	€ 104.149
Terschelling:	€ 260.374
Ameland:	€ 260.374
Schiermonnikoog:	€ 104.149

Uitgaven

Personeel:	€ 735.000
Huisvesting:	€ 17.994
Bureaukosten:	€ 131.500
Organisatiekosten:	€ 78.500
Governance Wadden:	€ 68.500
Onvoorzien:	€ 10.000

€ 1.041.494

Regio Deal

Personeel (vast)	€ 500.000
Personeel (inhuur)	€ 300.000
Communicatie	€ 110.000
Financiële administratie + control	€ 70.000
Monitoring + Lerende Evaluatie	€ 65.000
Externe expertise	€ 50.000
Bijeenkomsten en vergaderkosten	€ 30.000
Overige kosten	€ 25.000

€ 1.150.000

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Leeswijzer 5

Visie en missie 6

Governance 7

Werkplan 2027 8

- Wonen, fysieke leefomgeving, economie en sociaal domein
- Bestuurlijk samenwerking Rijk en Regio
- Trilaterale Samenwerking UNESCO
- Kustveiligheid en Water
- Bereikbaarheid
- Organisatiekosten Regio Deal De Waddeneilanden
- Public Affairs
- Communicatie
- Paragrafen

Financiële begroting 18

Toelichting financiële begroting 19
personele inzet team GR 19
Meerjarenbegroting 20

Meerjarig DVO tarief 20

Voorwoord

Voor u ligt de begroting en werkplan 2027, deze is gebaseerd op het in 2023 vastgestelde Meerjarig Programmaplan.
Het overgrote deel van onze jaarlijkse begroting bestaat uit personeelslasten. Hiermee verzorgen we gezamenlijke beleidscoördinatie op het gebied van eiland- en Waddenzee gerelateerde thema's Daarnaast werken we ook aan gezamenlijke bedrijfsvoeringsopgaven, communicatie, belangbehartiging en public affairs. En last but not least de uitvoering van het Programma Regio Deal De Waddeneilanden.
De wijze waarop we hieraan invulling zullen geven in 2027 treft u aan in deze begroting.
Een onderbouwing van de personele inzet in FTE's treft u aan in de toelichting op de financiële paragraaf.

Met inachtneming van het bovenstaande zien we de volgende trends:

1. De Regio Deal zal in 2027 in de slotfase komen. Belangrijk is om na te denken en te werken aan het vervolg. Hoe kunnen we onze samenwerking zoals die vorm heeft gekregen binnen de Regiodeal continueren in samenwerking met Rijk en Provincies.

2. Na een periode van opbouw van de personele samenstelling van het team GR verwachten we op in 2027, ondanks een licht toenemende vraag naar bestuurlijke en ambtelijke coördinatie, voldoende flexibiliteit te hebben in het GR team om vraagstukken op het gebied van ruimte, water, bereikbaarheid, natuur, economie, welzijn en gezondheid en public affairs op te kunnen vangen binnen de bestaande formatie. Daarmee anticiperen wij op landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving die de belangen van de eilanden raken.

3. GR De Waddeneilanden (GR) heeft de afgelopen periode goede resultaten geboekt (programma Regio Deal, versnellingsgelden wonen, toepassen Waddentoets, invloed in de Waddengovernance, doorontwikkeling dienstverleningsovereenkomsten). Dit effect is merkbaar in onze samenwerking. We zullen vanuit de besluiten in 2026 over de doorontwikkeling van de samenwerking tot een uitvoeringsprogramma met een transparante en strategische agenda komen om meer proactief te werken en slim en strategisch samenspel op de mat te kunnen leggen. Een agenda met focus die kan dienen als opvolger voor de programmatische aanpak van Regio Deal De Waddeneilanden. Zowel op het gebied van beleidscoördinatie, public affairs als bedrijfsvoering.

4. Ook in 2027 zullen we werken aan meer bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met en tussen de provincies en het Rijk. Het Waddengebied verbindt ons. We streven naar heldere aanspreekpunten bij deze bestuurslagen en naar meer partnerschap om onze bestuurskracht te versterken.

Namens GR De Waddeneilanden,

Michiel Schrier
Voorzitter

Kees Praamstra
Secretaris-directeur

Leeswijzer

Deze leeswijzer biedt een overzicht van de opbouw en inhoud van dit document. Per hoofdstuk wordt kort toegelicht wat de lezer kan verwachten.

1. Visie en missie

In dit hoofdstuk worden de visie en missie van de organisatie uiteengezet. Hierin wordt beschreven waar de organisatie voor staat, welke kwetsbaarheden er spelen en hoe de visie en missie tot stand zijn gekomen.

2. Governance

Dit hoofdstuk beschrijft de bestuurlijke inrichting en werkwijze van de organisatie. Er wordt ingegaan op rollen, verantwoordelijkheden, besluitvormingsprocessen en de samenwerking tussen de betrokken partijen.

3. Activiteitenplan 2027

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de voorgenomen activiteiten en prioriteiten voor het jaar 2027. De volgende thema's komen aan bod:

- Wonen en Fysieke Leefomgeving, economie en sociaal domein – Inzet op woningbouw, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, economische zaken, recreatie en toerisme en zorg en welzijn.
- Governance Waddengebied – Samenwerking en bestuurlijke afstemming binnen het Waddengebied.
- Trilaterale Samenwerking UNESCO Werelderfgoed Waddenzee – Internationale samenwerking binnen het UNESCO Werelderfgoedkader.
- Kustveiligheid en Water – Beleidsinzet en projecten op het gebied van waterveiligheid en klimaatadaptatie.
- Bereikbaarheid – Verbetering en borging van bereikbaarheid van en tussen de eilanden.
- Organisatiekosten (VAT) Regio Deal De Waddeneilanden – Toelichting op de organisatiekosten in relatie tot de Regio Deal.
- Public Affairs – Vertegenwoordiging van belangen richting regionale, nationale en internationale partners.
- Communicatie – Interne en externe communicatieactiviteiten ter ondersteuning van de doelstellingen.
- Paragrafen – Overige verplichte en aanvullende onderdelen, zoals risico's en bedrijfsvoering.

4. Financiële begroting

Dit hoofdstuk bevat de financiële begroting voor 2027. Hierin worden de geraamde inkomsten en uitgaven overzichtelijk gepresenteerd.

5. Toelichting financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de begroting. Belangrijke afwijkingen, aannames en financiële keuzes worden hier uitgelegd.

6. Meerjarenbegroting en bijdrage per eiland

Tot slot wordt de meerjarenbegroting gepresenteerd, inclusief een overzicht van de financiële bijdragen per eiland. Dit biedt inzicht in de financiële ontwikkeling en verdeling op langere termijn.

Visie en missie

De vijf eilandgemeenten Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog hebben een bijzondere positie. Samen zo'n 25.000 inwoners: daarmee vormen we misschien wel de kleinste samenwerkende regio in Nederland. Maar als nationale en internationale hotspot voor toerisme en recreatie hebben de Waddeneilanden een unieke dynamiek. Het inwonertal wordt 's zomers dagelijks wel tienmaal overtroffen door het grote aantal bezoekers. Jaarlijks bezoeken meer dan drie miljoen mensen de eilanden en vinden er meer dan tien miljoen toeristische overnachtingen plaats. Dit legt steeds meer druk op de bestuurbaarheid, voorzieningen én op de leefbaarheid in de relatief kleine eilandgemeenschappen.

Die druk wordt op allerlei manieren gevoeld. Ruimte voor wonen is op de eilanden schaars. Betaalbare woningen voor eilanders zijn moeilijk te vinden. Ook woonruimte voor personeel, nodig om de voorzieningen op de eilanden in stand te houden, is er te weinig. Er is een voortdurende strijd tussen de belangen van toerisme en natuurbehoud op de rand van Unesco Werelderfgoed Waddenzee. Daarbij speelt ook het ontbreken van achterland een bepalende rol: spreiding van de druk is nauwelijks mogelijk. Voorzieningen voor onderwijs, zorg en veiligheid staan door de kleinschaligheid permanent onder druk.

Vrijwel de gehele economie en een groot deel van de gemeentelijke financiën zijn direct en indirect afhankelijk van het toerisme. Dat maakt eilandeconomieën kwetsbaar. Ook de bereikbaarheid is een punt van voortdurende zorg. De reis naar de eilanden, per veerboot over de Waddenzee, is een uniek onderdeel van de eilandbeleving, maar voor eilanders is de bereikbaarheid soms problematisch.

Vanuit het bovenstaande en vanuit de historische samenwerking is onderstaande visie en missie geformuleerd:

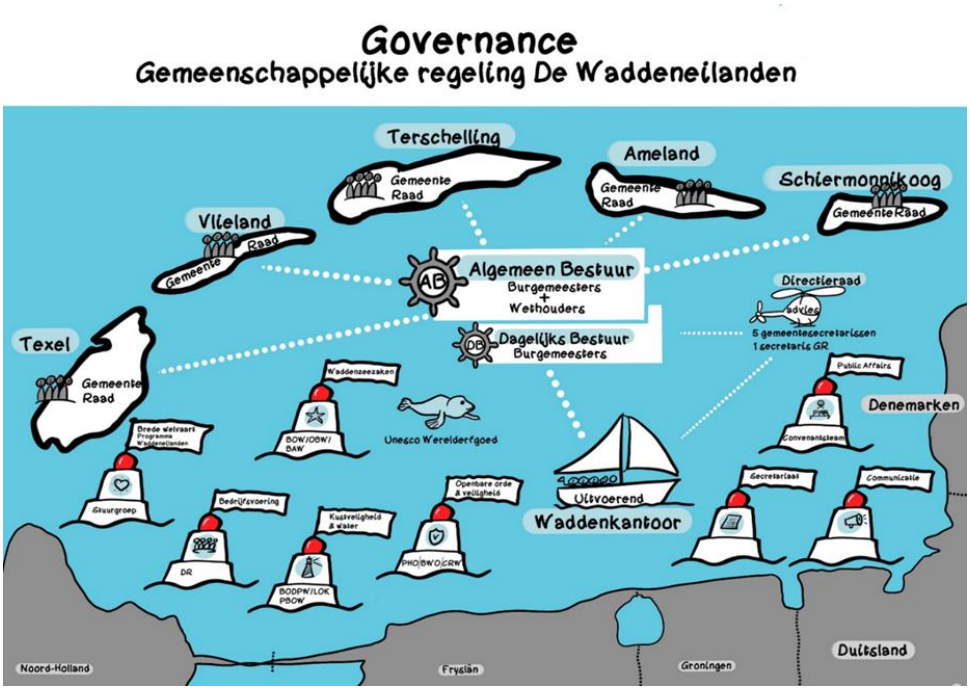
<u>Onze visie</u>

Wij zijn vijf bloeiende, levendige en leefbare eilandgemeenschappen op de grens met het Unesco Werelderfgoed Waddenzee. Dat is wat wij willen dat de Waddeneilanden zijn én blijven. Eilanden waar het prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is; met goede voorzieningen en een uitstekende bereikbaarheid. En waar duurzaamheid en een circulaire economie vanzelfsprekend zijn.

<u>Onze missie</u>

Het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke eilandgemeenten door gecommitteerde structurele en doelgerichte samenwerking op de specifieke eilandvraagstukken, werken aan gedeelde strategische meerjarige doelen en het waar nodig het delen van capaciteit in menskracht. Dit alles met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid.

Governance

Al ruim veertig jaar werken de Waddeneilanden samen. Eerder vooral op opgaven rondom (het beleid en beheer van) de Waddenzee. Sinds 2014 wordt er nauwer samengewerkt met als doel de bestuurskracht te versterken, de efficiëntie te vergroten en de dienstverlening aan eilandbewoners te verbeteren. Daartoe is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) De Waddeneilanden opgericht. Ook ondertekenden de vijf Waddeneilandgemeenten in 2015 een samenwerkingsconvenant met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provincies Fryslân en Noord-Holland. Met als doel: versterking intergemeentelijke samenwerking en betere afstemming op specifieke situaties voor de Waddeneilanden bij ontwikkeling van beleid en wet- en regelgeving.
GR dD Waddeneilanden is een collegeregeling. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de 5 eilandgemeenten. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de voltallige Colleges van B&W. De Directieraad wordt gevormd door de 5 gemeentesecretarissen. Het GR 'Waddenkantoor' in Harlingen, onder leiding van de secretaris-directeur, ondersteunt de samenwerking.

Jaarlijks organiseren de 5 gemeenteraadsgriffies een gezamenlijke Raadsdriedaagse waarbij één van eilanden de gemeenteraadsleden van de overige eilanden ontvangt. Ook in 2027 zal deze ontmoeting weer plaatsvinden waarbij er veel ruimte is voor onderlinge uitwisseling en het bespreken van de voortgang van de samenwerking in de GR.

Een ander inmiddels jaarlijks terugkerend fenomeen is de uitwisseling en samenwerking met de BES-eilanden (Bonaire, st. Eustatius, Saba). Samen vormen we de 8 eilanden die Nederland rijk is met veel overeenkomsten en gezamenlijke uitdagingen. In 2027 zullen we onze samenwerking verder uitbouwen onder de naam: E8.
Het doel van onze samenwerking is om de bestuurskracht, leefbaarheid en duurzame ontwikkeling van kleine eilandgemeenschappen te versterken door middel van kennisdeling, belangenbehartiging en gezamenlijke netwerksamenwerking. We werken daarbij nauw samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en VNG internationaal.

Werkplan 2027:

- **Wonen, fysieke leefomgeving, economie en sociaal domein**

De centrale opgave voor de Waddeneilanden is het realiseren van een duurzame balans tussen leefbaarheid, economie en ecologie. De fysieke leefomgeving vormt hiervoor de basis. Wonen, ruimtelijke ontwikkeling, infrastructuur, recreatie, landbouw en natuur zijn op de eilanden onlosmakelijk met elkaar verbonden en kennen een bijzondere samenhang en kwetsbaarheid.

De leefbaarheid staat onder druk door demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing, ontgroening en een toenemende druk op de woningmarkt. Het behoud van vitale eilandgemeenschappen vraagt om voldoende betaalbare woningen voor starters, gezinnen en essentiële beroepsgroepen, binnen de ruimtelijke en ecologische randvoorwaarden van het Waddengebied. Tegelijkertijd nemen vraagstukken rond klimaatadaptatie, bereikbaarheid, energie-infrastructuur en de kwaliteit van de openbare ruimte in belang toe.

Sinds 2024 is op diverse beleidsterreinen een gewijzigde landelijke koers ingezet. In 2025 en 2026 zijn deze hoofdlijnen verder uitgewerkt in wetgeving, beleidsprogramma's en uitvoeringskaders. In 2027 zal een belangrijk deel hiervan in uitvoering komen. Voor de Waddeneilanden blijft het echter onzeker hoe deze beleidswijzigingen worden vertaald naar wet- en regelgeving en provinciaal beleid. En welke concrete gevolgen dit heeft voor de eilanden, mede in het licht van het nieuwe kabinet (2026). Deze onzekerheid wordt versterkt doordat verschillende beleidsvoornemens op gespannen voet staan met bestaande wet- en regelgeving, onder meer op het gebied van woningbouw, stikstof, natuur, klimaat en energie.

De voortdurende stroom aan Kamerbrieven, beleidsdocumenten, wetsvoorstellen en consultaties onderstreept het belang van gezamenlijke belangenbehartiging. Door kennis te bundelen, taken te verdelen en gezamenlijk de impact van nieuw beleid te duiden, kunnen de Waddeneilanden proactief anticiperen op ontwikkelingen en in een vroeg stadium aandacht vragen voor hun bijzondere positie. Het consequent toepassen van de Waddentoets blijft hierbij van groot belang.

<u>Beleidsmatige aandachtsgebieden</u>
De beleidscoördinator vervult voor de Waddeneilanden een rol op de volgende thema's:

- *Woningbouw en volkshuisvesting*
  De landelijke woningbouwopgave blijft groot. De herijkte Woondeals vormen het kader voor regionale afspraken. Voor de eilanden is het een blijvende uitdaging om hieraan bij te dragen, gezien de beperkte ruimte, de aanwezige natuurwaarden en de beperkte uitvoeringscapaciteit.
- *Implementatie Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv)*
  Naar verwachting treedt de aangepaste Wvrv in 2027 volledig in werking. De wettelijke eis dat ten minste twee derde van de nieuwbouwwoningen betaalbaar moet zijn, waarvan 30% sociale huur, vraagt om maatwerk voor de eilanden. Dit geldt eveneens voor provinciale programmering, regionale afstemming en sturingsinstrumenten.
- *Urgentie en regionale woonruimteverdeling*
  De Friese urgentieverordening en bijbehorende uitvoeringsorganisatie (centrumregeling) zijn naar verwachting in 2027 operationeel. De effecten voor de Friese Waddeneilanden worden gemonitord en waar nodig bijgesteld. Voor Texel wordt de implementatie binnen de regio Kop van Noord-Holland in 2027 verder uitgewerkt.
- *Specifieke eilandknelpunten*
  Structurele belemmeringen blijven nadrukkelijk onder de aandacht, waaronder de stikstofproblematiek, de nabijheid van Natura 2000- en NNN-gebieden, netcongestie en de hoge bouwkosten (onrendabele top) bij woningbouwprojecten. Deze factoren maken dat landelijke normen en tempo's niet zonder meer toepasbaar zijn op de eilanden.

- *Natuur en ruimtelijke ontwikkeling*
  Na vaststelling van het Beleidskader Natuur Waddenzee bevindt deze regeling zich in de fase van implementatie en uitvoering. De samenhang tussen natuurdoelen en ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder woningbouw en infrastructuur, blijft een belangrijk aandachtspunt.
- *Nota Ruimte en provinciaal beleid*
  De nieuwe Nota Ruimte vormt in 2027 een belangrijk kader voor de langetermijnontwikkeling van Nederland. In samenhang met de vernieuwde Provinciale Omgevingsvisies van Fryslân en Noord-Holland vormt deze nota de basis voor gemeentelijke omgevingsvisies en -programma's. Daarbij wordt ingezet op een expliciete, gebiedsgerichte benadering van de Waddeneilanden.
- *Landelijk gebied, landbouw en natuur*
  Na het beëindigen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied wordt meer duidelijkheid verwacht over de rijksinzet op landbouw, voedselzekerheid en natuur. De doorwerking in provinciale programma's en de gevolgen voor de eilanden blijven een belangrijk aandachtspunt.
- *Economische Zaken, Recreatie & Toerisme (EZ/RT)*
  Werkgroep EZ/RT: Ambtelijk overleg – 1 keer in de 6 weken. Doornemen agenda, inspelen op kansen en bedreigingen.
- *Sociaal domein*
  De thematiek rondom het sociaal domein is voornamelijk een afstemming tussen de 4 Friese gemeenten. Er is een maandelijks PHO Sociaal domein met de Friese wethouders. In 2025 is een pilot overeen gekomen voor meer samenwerking op het gebied van strategische vraagstukken gecoördineerd vanuit het kantoor Harlingen We kijken hoe we de krachten van de Waddeneilanden kunnen bundelen door aan de voorkant het proces (inventarisatie, informatievoorziening, analyse, impactbepaling en advisering) waar mogelijk gezamenlijk uit te voeren, met als doel bedreigingen (ontwikkelingen die de lokale uitvoering dreigen te verstoren) af te wenden en kansen te benutten. De eilanden besluiten vervolgens zelfstandig of en hoe zij uitvoering hieraan gaan geven.
  In 2027 evalueren we de pilot en nemen we een besluit over het vervolg.

Het specificeren van beleidsdoelstellingen blijft complex, aangezien de werkzaamheden van de beleidscoördinator sterk afhankelijk zijn van initiatieven vanuit het Rijk en de provincies. Met bestuurlijke wisselingen en mogelijke koerswijzigingen is niet volledig te voorzien welke vraagstukken zich in de komende periode aandienen. Onverminderd uitgangspunt blijft de behartiging van de eilandbelangen en het bieden van een stevige vertegenwoordiging, ongeacht beleidsveranderingen.

Bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging
De beleidscoördinator fungeert als verbindende schakel voor de Waddeneilanden op het gebied van wonen, volkshuisvesting en fysieke leefomgeving, economie en sociaal domein. In deze rol worden de eilanden onderling verbonden en worden contacten onderhouden met provinciale en landelijke overheden. Doel is het efficiënt afstemmen van beleidsinitiatieven, het realiseren van gedeelde doelen en het bieden van optimale ondersteuning aan de lokale gemeenschappen. Dit draagt bij aan duurzame ontwikkeling en versterking van de leefbaarheid, met respect voor de unieke kenmerken van de Waddenregio.

Structurele ambtelijke afstemming vindt plaats via werkgroepen waarin kennisdeling, beleidsafstemming en gezamenlijke standpuntbepaling centraal staan, onder meer ten behoeve van thematafels, consultatiereacties en zienswijzen. Bij nieuwe vraagstukken wordt doelgericht en adaptief gehandeld. De rol van de beleidscoördinator kan daarbij variëren van procesleiding en het verbinden van betrokken partijen tot advisering en inhoudelijke voorbereiding.

Daarnaast blijft regelmatige bestuurlijke afstemming essentieel voor effectieve belangenbehartiging. De bestaande overlegstructuur binnen het dossier Wonen, waarbij de beleidscoördinator de verbinding legt tussen ambtelijk en bestuurlijk niveau, dient als voorbeeld voor andere domeinen binnen de fysieke leefomgeving. Waar nodig wordt actief gestuurd op tijdige en zorgvuldige afstemming.

- **Bestuurlijke samenwerking Rijk en Regio binnen het Waddengebied (Governance Waddengebied)**

In 2020 is de vernieuwde governance voor het Waddengebied van start gegaan. Deze governance is ingericht langs drie pijlers: het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW), het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) en de Beheerautoriteit Waddenzee (BAW).
De Waddeneilanden zijn in het BOW vertegenwoordigd door de burgemeester van Texel. In dit overleg nemen het Rijk (bewindspersonen van IenW, LVVN, KGG, EZ en Defensie), provincies, gemeenten en waterschappen deel. In het OBW worden de Waddeneilanden vertegenwoordigd door de burgemeester van Vlieland. In dit beraad participeren maatschappelijke en sectorale organisaties (waaronder visserij, havens, landbouw, recreatie en toerisme, en natuur- en milieuorganisaties) en de wetenschap.

Doelstellingen Waddenzee en Waddengebied

- De hoofddoelstelling van de bestuurlijke samenwerking in de Waddenzee is het realiseren van duurzame bescherming en ontwikkeling van het gebied als natuurgebied, met behoud van het unieke open landschap. Het bereiken van deze doelstelling heeft gevolgen voor het omliggende Waddengebied. Omgekeerd kunnen ontwikkelingen in het Waddengebied van invloed zijn op het behalen van de doelstellingen voor de Waddenzee. Om die reden zijn ook de doelstellingen voor het Waddengebied, in samenhang met het behoud van de Waddenzee, van groot belang.
- De hoofddoelstelling voor het Waddengebied is dat het gebied in 2050 veilig, vitaal en veerkrachtig is:
  - Veilig: tijdig inspelen op de gevolgen van klimaatverandering en zeespiegelstijging.
  - Vitaal: borging van de continuïteit van wonen, werken, onderwijs en zorg op de eilanden en langs de kust, en versterking van economische sectoren binnen de context van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee.
  - Veerkrachtig: een robuuste natuur en een landschap van internationale kwaliteit, bestand tegen klimaatverandering en duurzame ontwikkeling.

Evaluaties
In 2025 heeft economisch onderzoeks- en adviesbureau Decisio een evaluatie uitgevoerd van de *Agenda voor het Waddengebied 2050* (hierna: de Agenda) en het *Uitvoeringsprogramma 2021–2026* (hierna: het UP). Daarnaast heeft Lysias Advies met adviseurs Jan Jaap de Graeff en Carla de Rie, vervolg gegeven aan het ABDTOPConsult-rapport over de bekostiging van de opgaven uit de Agenda.

Conclusies Decisio
De hoofdconclusie van het Decisio-rapport is dat de Agenda sinds 2020 met name procesmatige meerwaarde heeft gehad voor regionale overheden, maatschappelijke organisaties en het Rijk, met name in de samenwerking en uitvoering. Inhoudelijk bezien, in samenhang met het UP en het Doelendocument, is echter een substantiële bijstelling noodzakelijk om ook in de toekomst betekenisvol te blijven voor de Waddenzee en het Waddengebied. Met de huidige Agenda, het Doelendocument en het UP worden de gestelde doelen nog onvoldoende gerealiseerd, terwijl alle betrokken partijen deze ambitie delen.

Conclusies “Werk aan de Wadden”
In het eindrapport *Werk aan de Wadden* concludeert De Graeff dat het moment is aangebroken om vanuit een zekere ‘sur place’ tot verdere beweging te komen. De basis is aanwezig en er is breed inzicht in de bestaande beperkingen. Verdere voortgang vereist echter politiek en bestuurlijk commitment. Dit vraagt om wederkerigheid, gezamenlijke inzet en de bereidheid om tijd, middelen en capaciteit beschikbaar te stellen. Deze houding is essentieel voor het slagen van de voorgestelde verbeteringen.
De Graeff heeft aanbevelingen gedaan op het gebied van prioritering, governance, financiering, uitvoeringskracht en de toekomst van de Waddenacademie.

Vervolg en actualisatie
De evaluaties vormen input voor het versterken van de Waddengovernance en het opstellen van een geactualiseerd Uitvoeringsprogramma voor de periode vanaf 2027. De Agenda en het UP zullen de komende jaren blijvend aandacht vragen van de Samenwerking, inclusief actieve bestuurlijke en ambtelijke deelname aan de governance van het Waddengebied.

De beleidscoördinator van het Waddenkantoor neemt ambtelijk deel aan de Waddengovernance en verzorgt de voorbereiding van de eilandvertegenwoordigers in:
- het Bestuurlijk Overleg Waddengebied,
- het Omgevingsberaad Waddengebied,
- het MT Wadden.

Zij worden geadviseerd over het uitdragen van de gezamenlijke lijn namens de Waddeneilanden.

Financiering
De eilandgemeenten dragen samen met de Waddenkustgemeenten bij aan de kosten van de Waddengovernance. De kosten worden volgens de afgesproken verdeelsleutel verdeeld over:
- Rijk: 34%
- Provincies: 38%
- Gemeenten: 19%
- Waterschappen: 9%

Voor het overgangsjaar 2027 heeft het dagelijks bestuur besloten om in de begroting van de gemeenschappelijke regeling (GR) eenmalig een bedrag van € 52.250 op te nemen als bijdrage aan de Waddenacademie. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd, gevoed vanuit het positieve rekeningresultaat 2024.
Voor de periode 2028–2032 wordt de bijdrage aan de Waddenacademie gefinancierd door het Rijk (25%), de provincies (25%) en het Waddenfonds (50%).

• Trilaterale Samenwerking UNESCO Werelderfgoed Waddenzee

De samenwerking tussen de drie Waddenzeelanden – Denemarken, Duitsland en Nederland – inzake de bescherming van de Waddenzee bestaat sinds 1978. Binnen deze trilaterale samenwerking wordt invulling gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de status van de Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed.
De drie landen dragen gezamenlijk zorg voor de instandhouding van het Werelderfgoed. Daarnaast wordt de Werelderfgoedstatus, evenals de unieke kwaliteiten van het gebied, benut als inspiratiebron voor duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De bescherming van het Werelderfgoed vindt plaats met bestaande juridische en beleidsmatige instrumenten; de UNESCO-status leidt niet tot aanvullende regelgeving.

Van 27 tot en met 29 mei 2026 vond in Esbjerg (Denemarken) de 15e Trilaterale Regeringsconferentie over de Bescherming van de Waddenzee plaats. In de tijdens deze conferentie vastgestelde regeringsverklaring bevestigen Denemarken, Duitsland en Nederland opnieuw hun gezamenlijke inzet voor het behoud van het wereldwijd unieke Waddenzee-ecosysteem, dat op de UNESCO Werelderfgoedlijst is geplaatst.

Tijdens de conferentie is het voorzitterschap van de trilaterale samenwerking voor een periode van vier jaar overgedragen van Denemarken aan Nederland. De vertegenwoordiging van de eilanden en kustgemeenten binnen de Wadden Sea Board wordt in de periode 2027–2028 verzorgd door de Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden.

De coördinator Waddenzee Werelderfgoed wordt gezamenlijk gefinancierd door de Waddeneilanden, de Waddenkustgemeenten, de provincies en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In 2027 richt de coördinator zich op zowel het behoud van de Werelderfgoedstatus als het versterken en profileren daarvan.

Het MT Wadden, waarin de secretaris-directeur van de Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden zitting heeft, treedt op als ambtelijk opdrachtgever van de coördinator Waddenzee Werelderfgoed. De inhoudelijke afstemming vindt plaats met de beleidscoördinatoren van het Waddenkantoor.

- ## Kustveiligheid en Water

Nederland staat voor ingrijpende keuzes op het gebied van waterbeheer als gevolg van de toenemende effecten van klimaatverandering, waaronder droogte, extreme neerslag, verzilting, hitte, bodemdaling en zeespiegelstijging. Voortbouwend op de eeuwenlange waterstaatkundige traditie worden maatregelen getroffen om het land veilig, leefbaar en economisch vitaal te houden.
Het waterbeheer is van groot belang voor onder meer de beschikbaarheid van zoetwater en drinkwater, natuur en ecologische waterkwaliteit, de bevaarbaarheid voor beroeps- en recreatievaart, economische sectoren zoals landbouw, visserij en recreatie, alsmede voor ruimtelijke kwaliteit en voedselzekerheid. Dit vereist zorgvuldige afwegingen ten aanzien van de verdeling van schaarser wordend zoetwater, ruimte voor dijkversterking en waterberging, en een toekomstbestendige ruimtelijke inrichting.

Ook voor de Waddeneilanden worden de gevolgen van klimaatverandering steeds nadrukkelijker voelbaar. De stijgende zeespiegel vergroot de druk op waterveiligheid, zoetwatervoorziening en ruimtelijke adaptatie. Dit vraagt in de komende jaren om extra aandacht, capaciteit en financiële middelen.

In samenwerking met de DVO-coördinator van Schiermonnikoog en de beleidscoördinator van het Waddenkantoor werken de eilanden aan:
- de uitvoering van vervolgacties uit de Integrale Waterveiligheidsstrategieën (IWVS);
- de verdere ontwikkeling van het Programma Zoetwater Waddeneilanden;
- het opstellen van een integraal Waterplan per eiland;
- de bescherming van buitendijks bebouwd en bewoond gebied.

De beleidscoördinator van het Waddenkantoor verzorgt tevens de voorbereiding van de bestuurlijk vertegenwoordiger van de Waddeneilanden, de burgemeester van Vlieland, voor deelname aan de Stuurgroep Deltaprogramma Waddengebied.

- ## Bereikbaarheid

In 2027 richt de inzet van de beleidscoördinator zich op het borgen en versterken van de bereikbaarheid van de Friese Waddeneilanden, met specifieke aandacht voor continuïteit, kwaliteit en toekomstbestendigheid. Daarbij wordt een coördinerende en verbindende rol vervuld tussen bestuurlijke en ambtelijke partners. Procesbewaking, voortgang en onderlinge samenhang staan hierbij centraal.

Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden in 2027 betreft het coördineren van de eilandbelangen voor de concessie voor de Friese Waddenveren. In dit kader wordt structureel overleg gevoerd met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en wordt gefungeerd als schakel

tussen het ministerie, de provincie en overige betrokken partijen. Bestuurlijke en beleidsmatige aandachtspunten worden tijdig gesignaleerd en zorgvuldig ingebracht in het besluitvormingsproces.

Daarnaast ligt in 2027 een nadrukkelijk accent op de uitvoering en verdere ontwikkeling van de routekaart bereikbaarheid. De beleidscoördinator neemt deel aan de werkgroep die verantwoordelijk is voor de implementatie en doorontwikkeling van deze routekaart en bewaakt de samenhang tussen bereikbaarheid, verduurzaming en ketenmobiliteit. Binnen de werkgroep Elektrificatie Friese Waddenveren wordt zorggedragen voor inhoudelijke afstemming, voortgangsbewaking en een goede verbinding tussen ambtelijke voorbereiding en bestuurlijke besluitvorming. Hiermee wordt bijgedragen aan een consistente en toekomstgerichte aanpak van de bereikbaarheid.

Binnen de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst Ketenmobiliteit wordt, in samenwerking met de Vereniging van Waddengemeenten, een coördinerende en ondersteunende rol vervuld. Deze rol omvat de ambtelijke ondersteuning, de inhoudelijke voorbereiding van bestuurlijke overleggen en het bewaken van de uitvoering van gemaakte afspraken. De nadruk ligt op het versterken van de samenwerking tussen betrokken overheden en partners en op het realiseren van samenhangende en uitvoerbare afspraken op het gebied van ketenmobiliteit.

Tot slot is de beleidscoördinator verantwoordelijk voor het coördineren van het portefeuillehouderoverleg Bereikbaarheid. In deze hoedanigheid wordt zorggedragen voor een zorgvuldige voorbereiding en organisatie van het overleg, voor ambtelijke ondersteuning van de portefeuillehouders en voor een transparant en ordelijk besluitvormingsproces. Tevens wordt toegezien op de opvolging van gemaakte afspraken en fungeert de beleidscoördinator als vast aanspreekpunt voor ambtelijke en bestuurlijke partners.
Met deze werkzaamheden wordt in 2027 structureel bijgedragen aan een goed georganiseerde governance voor een toekomstbestendige bereikbaarheid van de Waddeneilanden.

- Organisatiekosten (VAT) Regio Deal De Waddeneilanden

De Regio Deal biedt een gestructureerd samenwerkingskader tussen het Rijk, de provincies, maatschappelijke organisaties, ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen om de brede welvaart op de Waddeneilanden te vergroten. Tegelijkertijd versterkt de Regio Deal de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen de eilanden, met het Rijk, de provincies en andere partners.

In de Regio Deal is in totaal een bedrag van €4.000.000,-. opgenomen voor zogenoemde VAT-kosten, de helft van dit bedrag wordt bijgedragen door het Rijk. Dit is procentueel (12,9% van de totale rijksbijdrage a €15,5 miljoen) meer dan bij andere regio's (maximaal 3% van de rijksbijdrage) gezien de beperkte ambtelijke capaciteit op de eilanden. VAT staat voor voorbereiding, administratie en toezicht.

De organisatiekosten (VAT) van de Regio Deal zijn in de begroting opgenomen uit praktische overwegingen. De coördinatie en aansturing van de Regio Deal vind plaats via het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden. De vaste medewerkers van het programmateam zijn in dienst bij het samenwerkingsverband, communicatie en andere benodigde expertise (o.a. financieel, juridisch) wordt door het samenwerkingsverband ingehuurd. VAT-kosten worden dus daadwerkelijk door het samenwerkingsverband gemaakt/uitgegeven en volledig met Regio Deal middelen gedekt. De Regio Deal projecten kunnen door meerdere partijen uitgevoerd worden. De uitvoerende partij maakt de kosten en ontvangt daarvoor, mits vooraf goedgekeurd door de stuurgroep, een bijdrage van de regiokassier. Daarom zijn de projecten géén onderdeel van deze begroting.

Jaarplanning en verantwoording
Conform de bestuurlijke werkafspraken stelt de stuurgroep van de Regio Deal jaarlijks een jaarplan (inclusief begroting) en een jaarverslag op. Deze worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur en

ter informatie gedeeld met de gemeenteraden. Jaarplan en -verslag beschrijven de plannen en de voortgang van de Regio Deal.
De kosten die worden gemaakt voor de programmaorganisatie (de VAT-kosten) van de Regiodeal maken onderdeel uit van de GR begroting. De inzet van eiland- en samenwerkingsprojecten worden verantwoord binnen de kaders van de Stuurgroep zoals hierboven vermeld.

De voortgang, aanpak en samenwerking worden continu gemonitord en geëvalueerd met ondersteuning van Planbureau Fryslân. Indien nodig wordt het programma bijgesteld op basis van actuele ontwikkelingen en nieuwe inzichten.

In de Bestuurlijke Werkafspraken zijn de samenwerking en de programmasturing vastgelegd. Begin 2026, voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen, heeft een tussentijdse evaluatie van deze afspraken plaatsgevonden. Bij het opstellen van deze begroting zijn de uitkomsten nog niet bekend. De gemeenteraden worden hierover geïnformeerd in combinatie met het jaarverslag 2025 van de Regio Deal (medio juli 2026).

Vooruitblik 2027 en mogelijke verlenging
Vooralsnog is 2027 het laatste uitvoeringsjaar van de Regio Deal. Ten tijde van deze begroting vinden gesprekken met het Rijk plaats over een mogelijke verlenging van het programma. In de eerste twee jaar is het beschikbare bedrag voor VAT-kosten niet volledig benut. Hierdoor kan een eventuele verlenging of uitloop van het programma, in afgeslankte vorm, in 2028 worden bekostigd. Indien hiervan sprake is, zal dit worden meegenomen in de begroting van 2028.

- ## Public Affairs

Om de externe besluitvorming in het belang van de Waddeneilanden effectief te beïnvloeden, is een doelgerichte public affairs-strategie noodzakelijk. Hiermee kunnen ontwikkelingen, kansen en risico's als gevolg van politieke en maatschappelijke veranderingen, publieke opinievorming en politieke besluitvorming tijdig worden gesignaleerd. Lobbyactiviteiten vormen hierbij het sluitstuk van deze strategie.

De komende jaren ligt de nadruk op het bewaken van een evenwicht tussen economie en ecologie in het Waddengebied. Dit komt onder meer tot uiting in de debatten over de Werelderfgoedstatus van de Waddenzee, het Nationaal Beleidskader Natuur Waddenzee, het stikstof- en woondossier, en de concessieverlening voor de Waddenveren. De leefbaarheid en brede welvaart op de Waddeneilanden blijven hierbij centraal staan.

Via lobby en public affairs behartigt het samenwerkingsverband de belangen van de eilanden en benut het kansen binnen diverse strategische Waddengerelateerde overlegorganen, zoals: Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW) en het Omgevingsberaad Wadden (OBW). Het MT Wadden vormt het directeurenoverleg waarin landelijke en provinciale lijnen samenkomen.

Het jaarlijkse Waddendiner en het daaropvolgende Commissiedebat Wadden bieden momenten om de Waddeneilanden volwaardig te presenteren aan vertegenwoordigers van het Rijk en de Eerste en Tweede Kamer. In 2026 zijn het Waddendiner en het bijbehorende lobbyfiche voor het eerst gezamenlijk georganiseerd met de drie Waddenprovincies en de Vereniging van Waddenkustgemeenten (VWG); deze samenwerking wordt in 2027 voortgezet. Ook gezamenlijke werkbezoeken zijn inmiddels standaardpraktijk. Eén heldere en uniforme boodschap, gedragen door alle partners, levert de beste resultaten op.

Convenant Waddeneilanden en Waddentoets
Het Convenant Waddeneilanden vormt de basis voor een kwartaaloverleg met het Rijk (BZK) en de provincies Noord-Holland en Friesland. Vanuit dit overleg kunnen actuele thema's worden geagendeerd. Een belangrijk instrument hierbij is de Waddentoets.

De Waddentoets is geen standaard 'checkbox' bij nieuw beleid, maar een afspraak tussen het Rijk (ministerie van BZK), de vijf Waddeneilanden en de provincies Fryslân en Noord-Holland. Doel is gezamenlijke afstemming over de gevolgen van generiek rijksbeleid en de impact van (gestapelde) regelgeving op de Waddeneilanden. Een liaisonfunctionaris bij BZK fungeert als vast aanspreekpunt voor de eilanden. Deze structuur vraagt continu toezicht en snelle reactiemogelijkheden. In 2027 wordt ingezet op het expliciet opnemen van de Waddentoets in de Uitvoeringstoets Decentrale Overheden (UDO).

Bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging
Het samenwerkingsverband neemt zowel bestuurlijk als ambtelijk deel aan interne en externe overleggen. Het doel is het benadrukken van het unieke karakter van de Waddeneilanden en het behartigen van zowel gezamenlijke als individuele eilandbelangen. De uitkomsten van deze overleggen worden teruggekoppeld in de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur. Een actueel overzicht van de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging is beschikbaar op de website van het samenwerkingsverband.

In 2027 ligt de focus op de volgende dossiers:

- Beleidskader Natuur Waddenzee
- Bereikbaarheidsvraagstukken
- Vraagstukken op het gebied van wonen
- Nota Ruimte en provinciaal beleid
- Waterveiligheid
- Mogelijke strategische vraagstukken op het gebied van het sociaal domein
- Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050
- Opvolger Regio Deal en regionaal rijksbeleid

Evenals voorgaande jaren wordt gebruikgemaakt van de Parlementaire Informatievoorziening Den Haag. Hiermee wordt wekelijks de Haagse agenda en beleidsontwikkeling gevolgd, zodat de GR De Waddeneilanden snel en adequaat kan inspelen op actuele ontwikkelingen.

• Communicatie

De GR zet in op zowel interne als externe communicatie.

Interne communicatie
De interne communicatie richt zich op eilandmedewerkers, bestuurders en de lokale politiek. Doel is het delen van actuele ontwikkelingen, het versterken van het draagvlak voor de samenwerking en het inzichtelijk maken van de meerwaarde van de regionale samenwerking in de praktijk.

Externe communicatie
De externe communicatie richt zich via diverse mediakanalen op lokale, provinciale en landelijke politici en overige stakeholders. Zij worden tijdig geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Daarnaast wordt actief gewerkt aan het vergroten van hun kennis over de samenwerking en worden standpunten van de Waddeneilanden onder de aandacht gebracht. Deze communicatie sluit aan op

de public-affairsactiviteiten. Alle communicatie-uitingen voldoen aan de geldende wettelijke toegankelijkheidsnormen.

In 2027 wordt de communicatie verder geïntensiveerd met de volgende doelstellingen:
- Het zichtbaar uitdragen van de agenda van de Gemeenschappelijke Regeling en het verbinden daarvan met de agenda's van de eilanden en relevante stakeholders, ter bevordering van een effectievere samenwerking;
- Het vergroten van de kennis bij eilandmedewerkers en externe stakeholders over de betekenis en resultaten van de samenwerking;
- Het helder en tijdig communiceren van standpunten en reacties van de Waddeneilanden.

Om deze doelstellingen te realiseren, worden de volgende communicatiemiddelen ingezet:
- Een kwartaalnieuwsbrief voor het interne netwerk;
- Een halfjaarlijkse nieuwsbrief voor landelijke en provinciale politici, beleidsmakers en pers;
- Actieve berichtgeving via LinkedIn over bijeenkomsten, resultaten en relevante ontwikkelingen;
- Het actueel houden van de website met documenten, projectinformatie en nieuws;
- Persberichten en artikelen ter ondersteuning van standpunten en reacties van de Waddeneilanden;
- Deelname aan werkgroepen en trainingen op het gebied van communicatie, technologische ontwikkelingen en websitebeheer.

De komende jaren wordt de communicatie verder geprofessionaliseerd. Interne en externe communicatie worden inhoudelijk op elkaar afgestemd, doelgroepen worden gerichter benaderd en communicatiemiddelen worden effectiever ingezet. Hiermee wordt de zichtbaarheid, toegankelijkheid en impact van de samenwerking verder vergroot.

• Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staan zeven paragrafen die lokale overheden in hun begroting moeten opnemen. Niet alle paragrafen zijn van toepassing op de GR. Onderstaande tabel laat zien welke we hebben benoemd.

Paragraaf	van toepassing
Lokale heffingen	Nee
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Ja
Onderhoud kapitaalgoederen	Nee
Financiering	Ja
Bedrijfsvoering	Ja
Verbonden partijen	Nee
Grondbeleid	Nee

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen.

Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de risico's te dekken, zijn we aangewezen op een extra bijdrage van de vijf Waddeneilandgemeenten.

Risico's
Het begrip risico wordt gedefinieerd als de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de organisatie. In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodrager voor wat betreft de in de CAO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen, mits dit niet zelf gedragen kan worden. Een voorbeeld hiervan zijn de personeelsontwikkelingen de komende jaren: als de Regio Deal eindigt zou een eigen risico verplichting aan de orde kunnen zijn voor de medewerkers van het programmateam. Daarnaast gaan er de komende jaren twee medewerkers van de GR met pensioen.

Weerstandsvermogen
In de afgelopen jaren blijkt er nooit een noodzaak te zijn geweest om de Algemene reserve aan te spreken in verband met het zich voordoen van een onverwacht risico.
De conclusie is dan ook dat de Algemene reserve, als financiële buffer voor eenmalige onverwachte gebeurtenissen, van voldoende omvang is.

Paragraaf financiering

Wij zijn als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in onze begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen.
Wij worden gefinancierd door de vijf Waddeneilandgemeenten, die hun bijdragen per half jaar vooruitbetalen.
Vwb overige aspecten zijn deze niet van toepassing op de GR.

Paragraaf bedrijfsvoering

Het is noodzakelijk om de bedrijfsvoering van de GR te ontwikkelen zodat interne processen waaronder planning en controle, alle (financiele) administratieve zaken en het office management, gestructureerder, professioneler en efficiënter uitgevoerd worden. Naast de interne verbetering zal er actievere afstemming zijn voor en over de samenwerkingen in de vorm van Dienstverleningsovereenkomsten die eilanden onderling of met de GR hebben afgesloten. Met deze professionaliseringslag zal gestart worden in 2026 en naar verwachting doorlopen in 2027 met als doel een goed georganiseerd bedrijfsbureau binnen de GR dat zorgt voor duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Het brengt kwaliteit en blijft zich ontwikkelen zodat er meer en betere samenwerking is over wensen en behoeftes.

De ondersteuning van het Dagelijks en Algemeen Bestuur zet onverminderd voort. Deze ondersteuning omvat onder meer de voorbereiding en verslaglegging van de bestuurlijke overleggen, evenals het zorgvuldig bijhouden van alle besluiten- en actielijsten. In het kader van de Wet open overheid (Woo) en het transparanter maken zal ook in 2027 gezorgd worden voor het publiceren van de stukken van de vergaderingen van het Dagelijks en Algemeen Bestuur.

Ontwikkelingen op het gebied van automatisering, informatievoorziening en ook beveiliging en privacy maakt dat we digitaal vaardig moeten zijn en blijven. Wetgeving zorgt ervoor dat we moeten voldoen aan eisen. Kunstmatige intelligentie kan leiden tot andere inzichten en werkwijzen.
Zaakgericht werken hoort hier ook bij. In 2026 zal een start worden gemaakt met het inrichten van een zaaksysteem binnen de GR, inclusief het opleiden van onze mensen hiervoor. De verwachting is dat we in 2027 zaakgericht werken.

Met de gedeeltelijk nieuwe invulling van twee vacatures voor beleidscoördinatie in 2025 en 2026 is de verwachting dat deze voldoende is voor 2027. Mocht er toch meer nodig zijn, dan is hiervoor wat ruimte gereserveerd in de vorm van formatie en inhuur.

Financiële begroting

Personeel:		
Salariskosten medewerkers	649.000	
Parlementaire informatievoorziening	16.000	
Communicatie	15.000	
Opleiding en training	10.000	
Reis-, verblijfs- en overige personeelskosten	30.000	
Inhuur advies	15.000	
	735.000	
Regiodeal:		
Organisatie (VAT) kosten		1.150.000
		1.150.000
Huisvesting:		
Huur en energie	47.984	
Bijdrage Streekkantoor	-11.996	
Bijdrage Regio Deal	-17.994	
	17.994	
Bureaukosten:		
DVO Financiele administratie	16.000	
DVO HRM & JZP	6.000	
ICT	60.000	
Accountant	16.000	
Diverse administratiekosten	3.000	
Afschrijving	2.500	
Diversen	28.000	
	131.500	
Organisatiekosten:		
Algemeen Bestuur	2.000	
Dagelijks Bestuur	6.000	
Directie Raad	6.000	
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	37.000	
Portefeuillehoudersoverleggen	2.500	
Kosten Public Affairs	20.000	
Projecten 4 eilanden	5.000	
	78.500	
Governance Wadden:		
Bijdrage Omgevingsberaad Waddengebied	41.600	
Bijdrage Werelderfgoed	21.000	
Bijdrage Deltaprogramma Waddengebied	5.900	
Bijdrage Bestuurlijk Overleg Wadden	p.m.	
Bijdrage Waddenacademie	52.250	
Onttrekking bestemmingsreserve	-52.250	
	68.500	
Onvoorzien:		
Onvoorzien	10.000	
	10.000	
Totaal	**1.041.494**	**1.150.000**

Toelichting financiële begroting

In 2027 stijgt de begroting van de GR met €157.000 ten opzichte van 2026.
Dit laat zich als volgt verklaren:

- Er wordt in 2027 voor het eerst een bedrag geraamd voor ICT-kosten (€60.000). Dit is het gevolg van de afspraak dat de ICT kosten voortaan transparant zijn en waar mogelijk door de desbetreffende deelnemer betaald wordt, zo ook voor de GR, daarom zijn deze nu opgenomen in de GR begroting. Voorheen werd dit verrekend via de verdeelsleutel v.w.b. alle ICT kosten van de 4 Friese eilanden;
- Indexering op de personeelslasten;
- Verhoging van organisatieposten zoals hieronder toegelicht.

De organisatie (VAT) kosten voor de Regio Deal zijn ook in 2027 nog opgenomen in de begroting.

De huisvestingskosten vallen in 2027 naar verwachting lager uit. Dit is het gevolg van een bijdrage in deze kosten vanuit zowel de Regio Deal als het Streekkantoor (Provincie Fryslân). Met laatstgenoemde is een gebruikersovereenkomst gesloten voor het gebruik van het pand en de bijbehorende faciliteiten.

In 2024 zijn de kosten voor de accountantscontrole, evenals bij alle eilandgemeenten, aanzienlijk gestegen. Deze stijging is doorvertaald in de begroting. Nieuw binnen deze post zijn de ICT-kosten. Dit houdt verband met een herziening van de wijze waarop deze kosten worden toegerekend. Voorheen werden alle ICT-kosten verdeeld onder de vier Friese eilanden, inclusief de kosten voor de GR, op basis van een vastgestelde verdeelsleutel. Door uiteenlopende wensen en behoeften is deze verdeling in de praktijk scheefgegroeid. Daarom is besloten om zoveel mogelijk direct toerekenbare ICT-kosten rechtstreeks te factureren. Dit betekent dat de ICT-kosten voor de GR voortaan expliciet in de begroting zijn opgenomen en hierdoor ook doorbelast worden aan Texel.

In de afgelopen jaren zijn er tweedaagse bijeenkomsten georganiseerd voor de Directieraad, het Dagelijks Bestuur en gezamenlijke sessies van beide gremia. Om die reden zijn de betreffende budgetposten verhoogd.
Daarnaast zijn de bijeenkomsten van de raadsleden van de vijf eilanden uitgebreid van twee naar drie dagen, hetgeen eveneens heeft geleid tot een verhoging van het betreffende budget.
In 2026 wordt opnieuw een medewerkersdag Wadden georganiseerd. Aangezien in 2024 is besloten deze bijeenkomst tweejaarlijks te laten plaatsvinden, is hiervoor in 2027 geen budget opgenomen.
De post Public Affairs is nieuw in de begroting. Hieronder valt kennisdeling, belangenbehartiging en gezamenlijke netwerksamenwerking zoals in de samenwerking met de E8.

Binnen de post Governance Wadden is een p.m.-raming opgenomen voor een mogelijke bijdrage aan het Bestuurlijk Overleg Wadden. De hoogte en noodzaak van deze bijdrage zijn afhankelijk van de uitkomsten van de doorontwikkeling Wadden (rapport Lysias).

Tot slot is in de begroting de onttrekking uit de bestemmingsreserve opgenomen ten behoeve van de bijdrage aan de Waddenacademie, aangezien deze bijdrage in 2027 zal worden aangewend.

Toelichting personele inzet GR de Waddeneilanden (vaste formatie)

Secretaris-directeur	0,8 FTE
Adviseur bedrijfsvoering	0,89 FTE
Office manager	0,67 FTE
Beleidscoördinatie - Natte Wad (36 uur) - Fysieke leefomgeving (24) - Bereikbaarheid (18) - Strategie/public affairs (24)	2,8 FTE
Totaal	5,2 FTE
Programmateam Regiodeal de Waddeneilanden	3,8 FTE (dekking uit VAT kosten Regiodeal)

Meerjarenbegroting en bijdrage per eiland

	2026	2027	2028	2029	2030
Bijdrage gemeente Texel	265.344	312.448	326.508	341.201	356.555
Bijdrage gemeente Vlieland	88.448	104.149	108.836	113.734	118.852
Bijdrage gemeente Terschelling	221.120	260.374	272.091	284.335	297.130
Bijdrage gemeente Ameland	221.120	260.374	272.091	284.335	297.130
Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	88.448	104.149	108.836	113.734	118.852
Totaal	884.480	1.041.494	1.088.362	1.137.339	1.188.519
Regio Deal	1.050.000	1.150.000			
Totaal	1.934.479	2.191.494	1.088.362	1.137.339	1.188.519

Meerjarig DVO tarief

Meerjarig DVO tarief inclusief btw

2027	2028	2029	2030
€ 83,45	€ 88,46	€ 93,77	€ 99,40